

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu

CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: POŠKOZENÍ TEPLEM – POPÁLENINY, ÚPAL, ÚŽEH

Autor materiálu: Bc. Irena Sklenářová

Datum vytvoření: 22. 8. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: První pomoc, 2. ročník

Sada: PP1

Číslo DUM: 09

Tematická oblast: První pomoc

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 27. 5., 6. 6. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Sedláčková

Třída: MSR 2

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpurná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky s poškozením teplem, tj. s popáleninami, úpalem a úžehem. Prezentace výstižně a názorně zachycuje výklad učitele a získané informace si mohou žáci zaznamenat a využít je při domácí přípravě.

Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

***POŠKOZENÍ TEPLEM –
POPÁLENINY, ÚPAL,
ÚŽEH***

POPÁLENINY

1

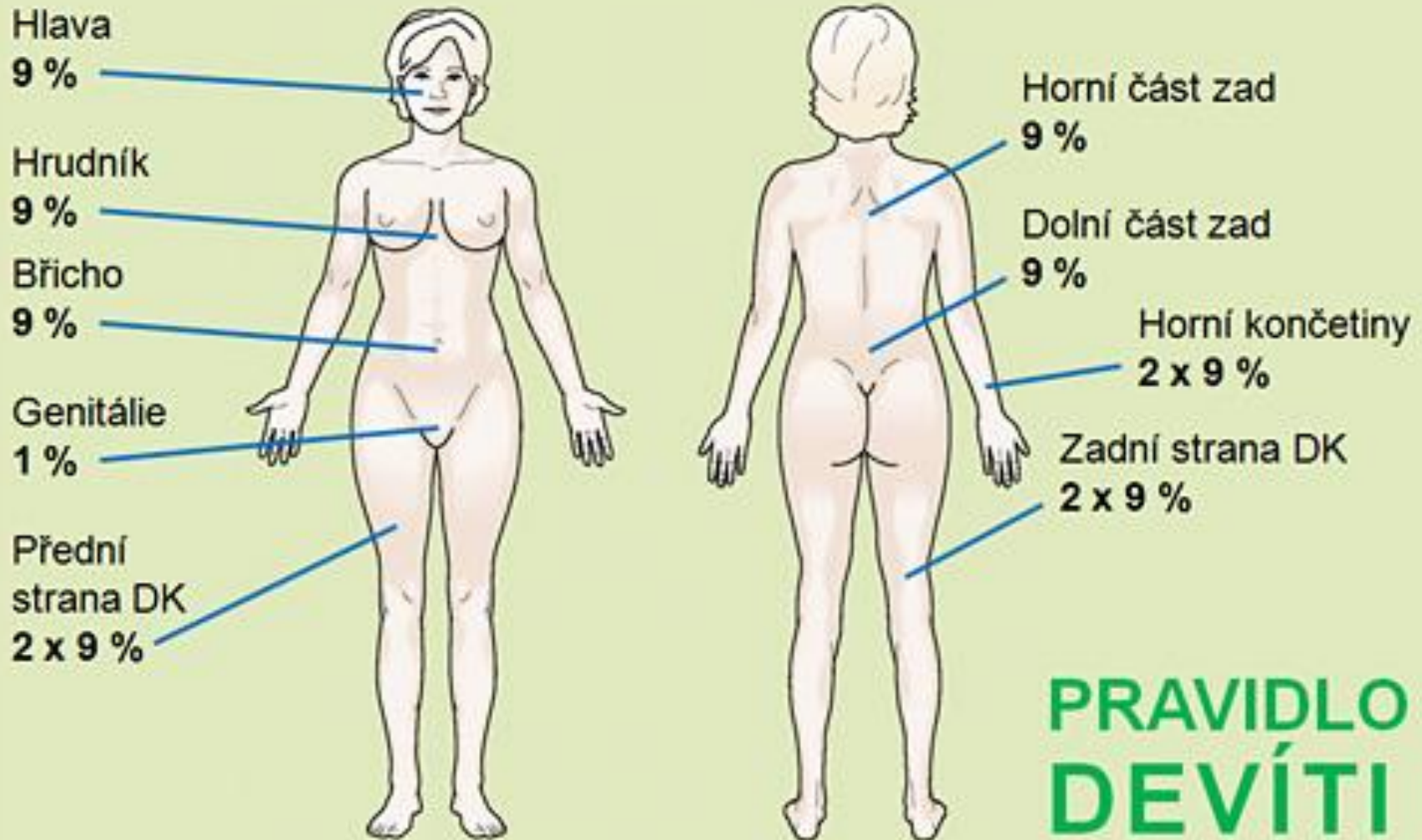

CÍL:ŽÁK

- rozliší druh, stupeň a závažnost poranění
- provede ošetření jednotlivých úrazů a postižení
- popíše komplikace spojené s jednotlivými druhy poranění
- vysvětlí význam dodržování zásad BOZP při poskytování první pomoci

HODNOCENÍ ROZSAHU POPÁLENÍ

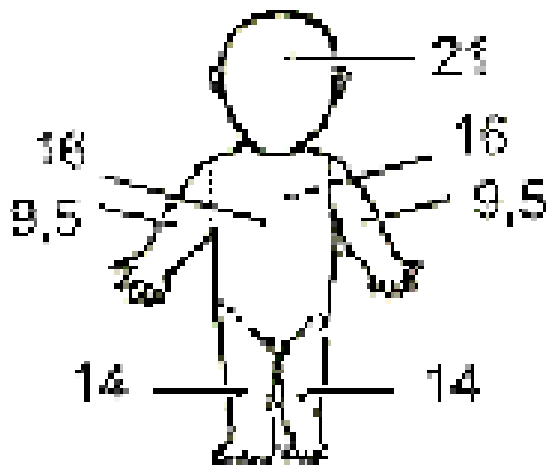
2

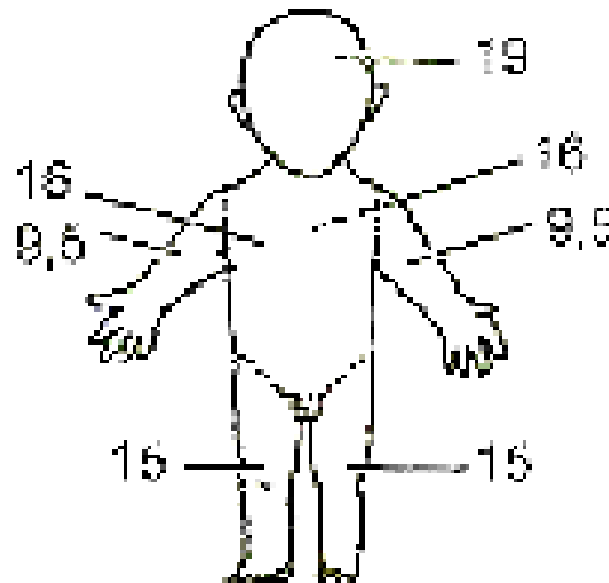
HODNOCENÍ ROZSAHU POPÁLENÍ

3

4

novorozenec

1 rok

POPÁLENINY

- poranění vznikající působením vysokých teplot na povrch těla, případně působením chemikálií, elektriny či ozáření

Popáleniny dělíme podle mechanismu vzniku na:

a) termické – opaření, ožeh plamenem

b) elektrické – el. proud, blesk

c) chemické – kyseliny, zásady

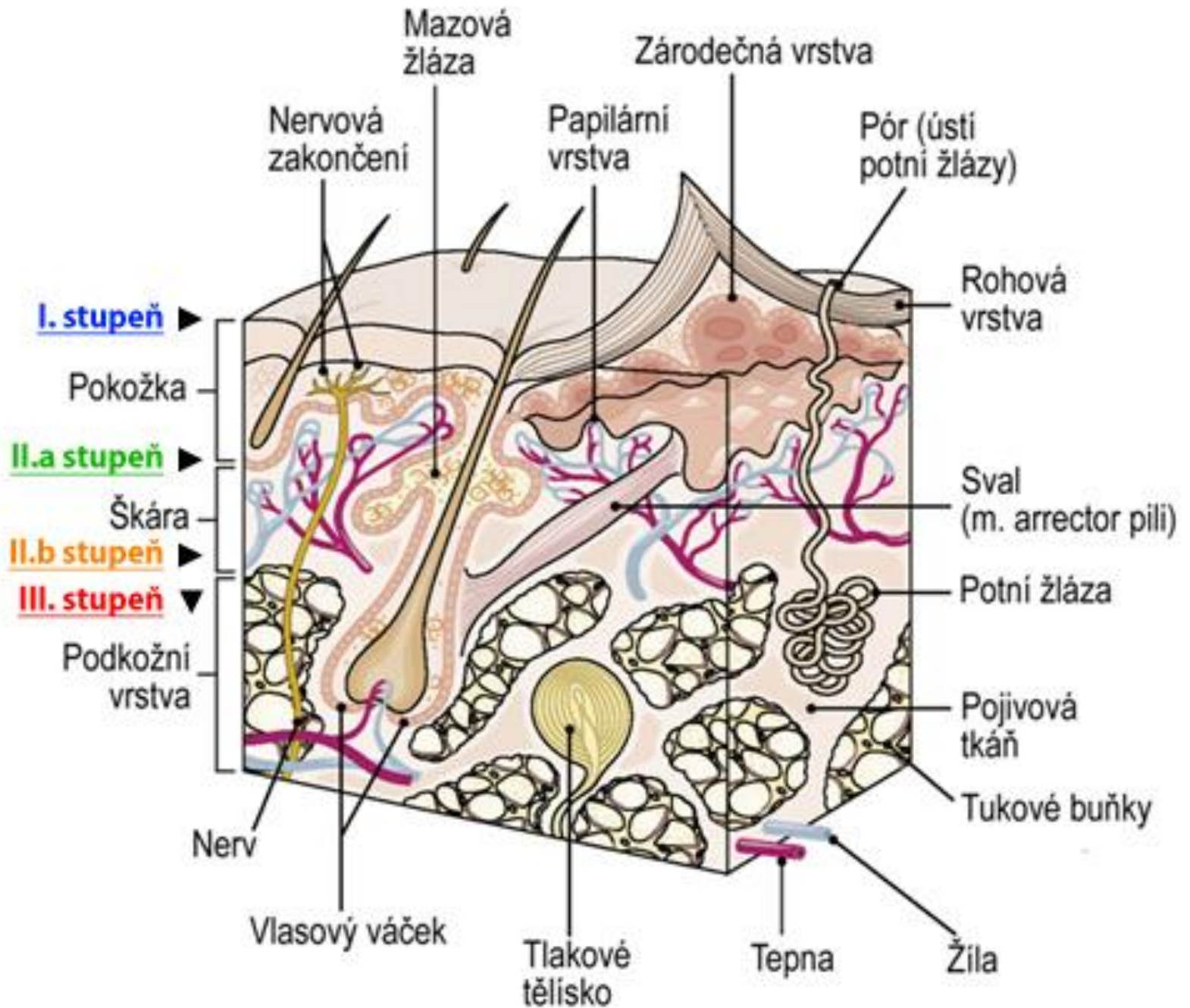
POPÁLENINY

K rozvoji popáleninového šoku dochází:

- u dětí do 10 let při postižení 10% povrchu
- u dospělých od 20% povrchu těla

5

HLOUBKA POSTIŽENÍ

1. stupeň – zarudnutí

- kůže je zarudnutá, oteklá jako při spálení sluncem,
- hojení do dvou týdnů bez následků

6

7

HLOUBKA POSTIŽENÍ

2. stupeň - puchýř

- odlučují se povrchové vrstvy ve formě puchýřků
- nebezpečí velké ztráty tekutin
- při rozsáhlých popáleninách časté druhotné infekce

HLOUBKA POSTIŽENÍ

povrchní - postižení horní části pokožky – spodina je růžová, puchýř obsahuje čirou tekutinu

- silná bolest
- hojení trvá 10 – 14 dnů

hluboký - postižení hluboké části pokožky – spodina je tmavě červená, snadno se infikuje

- hojení trvá 3 – 5 týdnů

8

9

10

HLOUBKA POSTIŽENÍ

3. stupeň – příškvar

- kůže je postižena v plné tloušťce
- podkoží je nekrotické
- kůže je šedá až hnědočerná
- suchá, tvrdá, necitlivá, nebolestivá a chladná
- téměř vždy druhotná infekce

HLOUBKA POSTIŽENÍ

3. stupeň – příškvar

- ohrožen septickým šokem
- vzniká v důsledku vstřebávání jedovatých látek z rozpadlých a poškozených tkání
- hojení obtížné, zdlouhavé
- často zůstávají velké jizvy

11

12

13

HLOUBKA POSTIŽENÍ

4. stupeň – zuhelnatění

- nekróza kůže, podkoží, svalstva a kosti, je nutná amputace

14

15

PŘÍZNAKY POPÁLENIN

- lokální poškození kůže
- silná bolest
- únik tekutin a bílkovin
- nebezpečí rozvoje popáleninového šoku

PRVNÍ POMOC

- okamžitě zastavíme působení tepla
- uvolníme dýchací cesty, v případě potřeby KPR
- na malé plochy studenou vodou
- změříme fyziologické funkce – D, P
- stáhneme oděv

PRVNÍ POMOC

- odstraníme prsteny, náušnice a náramky
- kryjeme sterilním obvazem - nepoužíváme masti a zásypy - použijeme alufólii
- provádíme protišoková opatření – 5T
- pokud máme, voláme ZZS

*ÚPAL – CELKOVÉ
PŘEHŘÁTÍ*

ÚPAL – CELKOVÉ PŘEHŘÁTÍ

- v uzavřené přehřáté místnosti, v přeplněném dopravním prostředku, ve vlhkém a horkém prostředí (prádelna), při nedostatku tekutin

ÚPAL – CELKOVÉ PŘEHŘÁTÍ

PŘÍZNAKY:

- pocit horka
- žízeň
- celková slabost
- nauzea až zvracení
- dezorientace až ztráta vědomí

ÚPAL – CELKOVÉ PŘEHŘÁTÍ

- kůže je suchá, horká, v obličeji zarudlá
- v konečném stadiu bledá až cyanotická
- T a D se po počátečním zrychlení zpomalují, až dochází k zástavě
- TT přesahuje až 42°C

ÚPAL – CELKOVÉ PŘEHŘÁTÍ

PRVNÍ POMOC:

- chladnější prostředí, čerstvý vzduch
- snížení TT
- při vědomí – zvýšená poloha – studený obklad –
na hlavu, krk, krajinu srdeční, jaterní a třísla

ÚPAL – CELKOVÉ PŘEHŘÁTÍ

- pokud při vědomí a nezvrací, chladný čaj po lžičkách se solí, studenou černou kávu nebo čaj
- při zástavě srdce a dýchání KPR, v bezvědomí – stabilizovaná poloha
- volat ZZS

*ÚŽEH - POPÁLENÍ
SLUNCEM*

ÚŽEH - POPÁLENÍ SLUNCEM

- vzniká přímým kontaktem se slunečními paprsky

PŘÍZNAKY:

- popáleniny 1. a 2. stupně
- bolesti hlavy
- hučení v uších
- nauzea až zvracení

ÚŽEH - POPÁLENÍ SLUNCEM

- TT kolem 40°C, mohou se dostavit křeče
- tep je zrychlený
- dýchání povrchní

ÚŽEH - POPÁLENÍ SLUNCEM

PRVNÍ POMOC:

- odnést postiženého ze slunce
- při vědomí v polosedě nebo vleže na zádech s podloženou hlavou
- studený obklad na čelo, krk a končetiny
- chladné tekutiny
- v bezvědomí jako u úpalu

OPAKOVÁNÍ

1. Jak dělíme popáleniny podle mechanismu vzniku?
2. Vysvětlete pravidlo devíti.
3. Popište stupně popálenin.
4. Kdy vzniká úžeh?
5. Kdy vzniká úpal?
6. Popište první pomoc při popáleninách.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. BERÁNKOVÁ, Monika, FLEKOVÁ, Anna, HOLZHAUSEROVÁ, Blanka. *Učebnice pro střední zdravotnické školy: První pomoc*. 1.vyd. Praha: Informatorium, spol. s.r.o., 2002. ISBN 80-86073-99-8
2. KELNAROVÁ, Jarmila, TOUFAROVÁ, Jana, SEDLÁČKOVÁ, Jana, ČÍKOVÁ, Zuzana. *Učebnice pro studenty zdravotnických oborů: První pomoc I*. 1.vyd. Praha: Grada Publiding.a.s.,2007. ISBN 978-80-247-2182-8
3. KELNAROVÁ, Jarmila, TOUFAROVÁ, Jana, SEDLÁČKOVÁ, Jana, ČÍKOVÁ, Zuzana, KELNAROVÁ, Eva. *Učebnice pro studenty zdravotnických oborů: První pomoc II*. 1.vyd. Praha: Grada Publiding.a.s.,2007. ISBN 978-80-247-2183-5

OBRÁZKY:

1. KINDS LAND: Popáleniny [online]. 1.8.2005. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: http://www.kidsland.cz/poradna_detail.php?id=6663
2. ČIVRNÝ, Jakub. epomed.cz :Tabulka podle Lunda a Browdera [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.epomed.cz/author/nero/page/5/>

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

3. BERÁNKOVÁ, Monika, FLEKOVÁ, Anna, HOLZHAUSEROVÁ, Blanka. Učebnice pro střední zdravotnické školy: První pomoc. 1.vyd. Praha: Informatorium, spol. s.r.o., 2002. ISBN 80-86073-99-8 str. 91
4. KELNAROVÁ, Jarmila, TOUFAROVÁ, Jana, SEDLÁČKOVÁ, Jana, ČÍKOVÁ, Zuzana, KELNAROVÁ, Eva. Učebnice pro studenty zdravotnických oborů: První pomoc II. 1.vyd. Praha: Grada Publiding.a.s.,2007. ISBN 978-80-247-2183-5 str. 118
- 5., 7., 8., 9., 11.,15.ČIVRNÝ, Jakub. epomed.cz : Hloubka postižení [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.epomed.cz/author/nero/page/5/>
6. Vitalia.cz: Popálení, opaření [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.vitalia.cz/specialy/zasady-prvni-pomoci/popaleniny-a-opareni/>
10. ZELENÁ HVĚZDA: První pomoc při popáleninách [online]. 30.6.2010. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.zelenahvezda.cz/pacientska-sekce/p-rany/prvni-pomoc-pri-popaleninach>
12. Bolíto: Popáleniny [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.bolito.cz/cz/popaleniny.html>

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

13. ČIVRNÝ, Jakub. epomed.cz : Lokalizace [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.epomed.cz/author/nero/page/5/>

14. ČIVRNÝ, Jakub. epomed.cz : Závažnost popálenin [online]. [cit. 2012-08-15]. Dostupný na WWW: <http://www.epomed.cz/author/nero/page/5/>